

Aito arktinen avautuu

Pohjoisuus ja arktisuus ovat läsnä arjessamme, vaikka emme niiden erityisyyttä päivittäin ajattelisikaan. Vuoden 2019 ensimmäisen LUMEN-lehden teema Aito arktinen on saanut monet meistä pohtimaan, mitä kuuluu arktisuuteen tai arktiseen alueeseen ja mitä aitous on? Arktinen alue on määriteltävissä oleva asia, mutta onko arktisuus enemmän kuin alue? Pitääkö se sisällään pohjoisessa asuvan ihmisen taipumuksen tai tavan ajatella asioista, olla joustava ja sopeutuva? Aitous sana on helpompi hahmottaa ja aitoutta on melko helppo tunnistaa silloin, kun sen yhdistää ihmisiin ja luontoon.

Pohjoisen sijaintimme vuoksi olemme sopeutuneet vuodenkierron tuomiin muutoksiin elämässämme. Ilmastonmuutos ja globalisaatio ovat myös asioita, jotka muuttavat elinpiiriämme ja joihin olemme etsimässä tapoja sopeutua ja etsiä ratkaisuja omilla joustavilla tavoillamme. Vauhdikkaasti etenevä teknologinen muutos haastaa meitä miettimään, kuinka toisimme sen osaksi aitoa arktisuutta.

Puheenvuorossaan Liisa Holmberg kirjoittaa kuinka arktisissa oloissa menestyminen ja hyvinvointi edellyttävät monialaista erityisosaamista sekä ratkaisukeskeistä ja avointa toimintakulttuuria. Tähän suuntaan Lapin ammattikorkeakoulu on strategiassaan meitä ohjannut ja tähän olemme sitoutuneet myös tulevaisuudessa. Liisa Holmberg on Arktisen yliopiston neuvoston puheenjohtaja ja työskentelee tällä hetkellä kansainvälisessä saamelaiselokuvien elokuva-instituutti ISFI:ssä.

Arktisella alueella asuvien ihmisten erityislaatuisuus ja luonto ovat Marja Lempiäisen, Matti Liimatan ja Marko Tourun artikkelin Elävä erämaa – lupaus aidosta arktisesta innoittajina. Artikkelissa kuvataan kuinka yhteiskehittämisen avulla Sompion alueen yrittäjät tuottavat ainutlaatuisia ja autenttisia elämyksiä, jotka perustuvat paikallisiin tarinoihin sekä aitoon Sompion kulttuuriperintöön. Tutkimusretki arktiseen ympäristöön kuvien kertomana on syntynyt Anitra Arkko-Saukkosen ja Juhani Mattssonin kynästä ja kuvista.

Arktinen ruokajärjestelmä on askeleen edellä globaalia ruokajärjestelmää Karoliina Majurin ja Kirsi Muuttorannan artikkelissa. Arktiseen ruokajärjestelmään liittyvät laji- ja lajikevalinnat, lyhyt ja valoisa kasvukausi sekä pitkä ja kylmä talvi tuovat omanlaisensa haasteet ja edut alueelle. Arktiseen ruokaan liittyy myös Petri Mujeen puheenvuoro, jossa hän pohtii, onko Lapin jokirapu – menetetty mahdollisuus vai tulevaisuuden aito arktinen hittituote? Arktiset eläimet ja erityisesti koirat ovat apuna poronhoidossa Kirsi Muuttorannan ja Sanna Vinbladin artikkelissa.

Luonto, yrittäjäyys ja pohjoismainen yhteistyö tulevat esiin Green Care-toiminnasta kertovassa Arja Jääskeläisen, Sanna Vinbladin, Leena Välimaan artikkelissa. Renata Musifullina ja Anzelika Krastina tuovat uusia näkökulmia koulutuksen merkitykseen rajojen yli tapahtuvassa yhteistyössä nyt ja tulevaisuudessa. Esa Jauhola kuvaa puheenvuorossaan, kuinka luomme verkostoissa uudenlaisia kansainvälisiä ja erityisesti pohjoiseen painottuvia palveluekosysteemejä.

Lapin ammattikorkeakoulun strategia ohjaa toimintaamme ja arktisissa olosuhteissa menestyminen ja olosuhteiden hyödyntäminen ovat Lapin ammattikorkeakoulun profiiliin ytimessä. Helena Kangastie kuvaa artikkelissaan, kuinka Lapin ammattikorkeakoulussa edistetään älykkäästi avointa arktista toimintakulttuuria. Tuulikki Keskitalon, Soili Mäkimurto-Koivumaan ja Outi Törmäsen artikkelissa arktisuus tuo erityispiirteitä Lapin ammattikorkeakoulun YAMK-koulutusten kehittämiseen. Visiona on, että tulevaisuudessa kaikki Lapin ammattikorkeakoulun YAMK-koulutukset tunnustetaan teemasta Älykäs arktinen etäisyyksien haltija.

Tarinankerronta kuuluu olennaisena osana aitoon arktiseen elämään ja uusia avauksia tarinankerrontaan tuo digitalisaatio, jonka sovelluksista saamme lukea Saila-Inkeri Puukon artikkelista. Sini Kestilä ja Petra Paloniemi paneutuvat puheenvuorossa jakamistalouteen esimerkkinä vertaismajoitus osana arktista matkailua. Napapiiri Rovaniemellä on kohteena Jenni Kemin ja Mari Vähäkuopuksen artikkelissa, jossa kuvataan, kuinka yritysten yhteistyöllä saadaan lisäarvoa asiakaskokemukseen. Pasi Satokangas on kirjoittanut matkailun välittömistä talousvaikutuksista Ranualla. Lapin ammattikorkeakoulun restonomiopiskelijat ovat olleet mukana kansainvälisessä EMCup-kilpailussa ja Heidi Kaihua ja Petra Paloniemi kertovat kilpailun mukanaan tuomista kokemuksista.

Koulutettujen maahanmuuttajien tiestä työelämään ja korkeakoulutettujen osaamisen kehittamisestä ovat kirjoittaneet Leena Inkeröinen ja Jonna Löf sekä Anne Kautto, Laura

Jokinen ja Niina Riihiniemi. Kalle Santala on paneutunut artikkelissaan siihen, kuinka maahanmuuttajien kotoutumista voidaan edistää pohjoisen luonnon avulla. Jonna Löf, Päivi Holopainen ja Ritva Vartiainen avaavat artikkelissaan EPPA-hanketta, jolla vahvistetaan ammatillisen koulutuksen vetovoimaa Lapissa erilaisin osaamispoluin ja ohjausmenetelmin.

Arktinen rakentaminen vaati erityistä osaamista. Miika Poikajärvi on tarttunut aiheeseen artikkelissa, jossa kerrotaan, kuinka ilmaston lämpenemiseen voidaan vaikuttaa ohjaamalla rakennusten hiilipäästöjä. Otto Pesosen Ilmastokirja. Nyt artikkeli ottaa kantaa ilmastonmuutokseen ja antaa työkaluja, joiden avulla pysymme edelläkävijöinä taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Olli Kuisma on kirjoittanut hyvän ja tiiviin esittelyn Asumisterveysoppaasta. Kokemukset ja haasteet mobiilisovellusten kehittämistyössä ovat innoittaneet Tuomas Valtasen, Juhani Kurun, Mikko Pallaksen ja Mikko Pajulan kirjoittamaan aiheesta.

Arktisuus on esillä lähes päivittäin sekä painetuissa että sähköisissä viestimissä. Ilmastonmuutokseen liittyvät uhkat ovat saaneet meidät kaikki pohtimaan oman alueemme erityislaatuisuutta ja arktista tulevaisuutta. Arktisuus tuntuu olevan muotisana myös muualla. Toivotaan, että sana ei kärsi inflaatiota ja aitous mene sen mukana hukkaan. Huolehditaan siis aidosta arktisuudesta sen ansaitsemalla tavalla.

Verkkojulkaisun artikkelit antavat meille hyvän katsauksen tämänhetkisestä arktisesta monialaisesta erityisosaamisesta muuttuvassa ympäristössä. Lämmin kiitos teema-artikkeleista, artikkeleista, puheenvuoroista ja kirjaesittelystä kaikille kirjoittajille. Ajatuksia herättäviä lukuhetkiä lukijoille!

Merja Koikkalainen

teemapäätöimittäjä